

JAROSŁAW KORAL SDB, HENRYK SKOROWSKI SDB

SALEZJANIE POLSCY JAKO NAUCZYCIELE AKADEMICY UNIwersytetów i Akademii

Towarzystwo Salezjańskie obchodzi w bieżącym roku (1998) jubileusz 100-lecia przybycia jego przedstawicieli do Polski. Pierwszą stałą siedzibą Zgromadzenia w 1898 roku był Oświęcim, z którego to miejsca nastąpiło stopniowe zasiedlanie nowych placówek. Dynamiczny wzrost członków Zgromadzenia w Polsce nastąpił po zakończeniu I wojny światowej. Salezjanie prowadzili wówczas szkoły zawodowe, gimnazja ogólnokształcące, bursy i internaty dla młodzieży, która jest według konstytucji i regulaminów, podstawowym polem działalności Zgromadzenia. Czas II wojny światowej i okupacji zahamował rozwój dzieł, które były prowadzone przez Zgromadzenie Salezjańskie. Nowa rzeczywistość i nowe uwarunkowania społeczno-polityczne, które nastąpiły po wojnie, spowodowały przeorientowanie formy zasadniczej działalności salezjanów polskich. Zgromadzenie pozbawione możliwości pracy w szkołach i internatach, podjęło pracę duszpasterską na terenach Polski Zachodniej i Północnej.

Działalność Salezjanów obejmuje dzisiaj wielorakie płaszczyzny życia człowieka, zwłaszcza człowieka młodego, który podlega procesowi formacyjno-wychowawczemu. Aby właściwie wypełnić to zadanie konieczna jest znajomość różnych dziedzin naukowych, pomocnych w realizacji tych procesów. Dlatego też Zgromadzenie zawsze przywiązywało dużą wagę do formacji intelektualnej swoich członków i do rozwijania ich zdolności naukowych. Niniejszy artykuł poświęcony jest tym współbraciom-Polakom, którzy realizują aktualnie swoje powołanie salezjańskie poprzez pracę dydaktyczno-naukową na uniwersytetach i akademiach w kraju i poza jego granicami.

KATOLICKI UNIwersytet LUBELSKI

† **Ks. prof. dr hab. Bolesław Bartkowski** (zmarł w marcu br.) – kieruje Katedrą Etnomuzykologii i Hymnologii KUL. Pracę naukowo-dydaktyczną na stanowisku asystenta rozpoczął w 1967 roku, w 1974 został adiunktem, w 1983 docentem, a w 1992 roku otrzymał tytuł profesora i stanowisko profesora nad-

zwyczajnego. W latach 1983-1987 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Teologicznego KUL, a od 1989 po dzień dzisiejszy jest prorektorem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jego wielorakie prace naukowe dotyczą zagadnień chorału gregoriańskiego, folkloru muzycznego, hymnologii, historii muzyki XVIII i XIX wieku oraz dramatyzacji śpiewów liturgicznych okresu średniowiecza. Z najważniejszych wymienić należy: *Polskie śpiewy religijne w żywej tradycji. Style i formy*, Kraków 1987; *Polskie śpiewy religijne społeczności katolickich. Studia i materiały*, t. I, Lublin 1990, redakcja naukowa. Jest promotorem 45 prac magisterskich, dwóch doktorskich oraz autorem wielu recenzji wydawniczych. Jest członkiem: Towarzystwa Naukowego KUL, Związku Kompozytorów Polskich – Sekcja Muzykologów oraz Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie (IAH), od 1987 roku jest także członkiem Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk. Prowadzi także zajęcia dydaktyczne z zakresu liturgiki ogólnej w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie.

Ks. prof. dr hab. Mieczysław Majewski – kierownik Katedry Katechetyki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W roku 1964 uzyskał stopień doktora na Wydziale Filozofii KUL, na podstawie pracy pt. *Psychologiczno-pedagogiczne podstawy systemu prewencyjnego św. Jana Bosko*. Od 1969 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym tej uczelni. Habilitował się w 1973 r. na podstawie pracy pt. *Antropologiczna koncepcja katechezy*, a po roku uzyskał stopień docenta. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1980, a zwyczajnego w 1986 roku. W latach 1975-1996 był członkiem Komisji Katechetycznej Episkopatu Polski. W 1977 r. uczestniczył jako ekspert delegacji polskiej na Synodzie Biskupów w Rzymie. W roku akademickim 1980/1981 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Teologii KUL. Należał do komisji do spraw nauki i kontaktów z zagranicą Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jest autorem wielu publikacji książkowych, wśród których najważniejsze to: *Antropologiczna koncepcja katechezy*, Lublin 1975; *Teologia katechezy*, Lublin 1987; *Tożsamość katechezy integralnej*, Kraków 1995; *Pedagogiczno-dydaktyczne wartości katechezy integralnej*, Kraków 1995; *Aktualne wyzwania katechetyczne*, Kraków 1997. W swoich badaniach zajmuje się współczesnymi kierunkami katechetycznymi, metodologią katechetyki, katechezą permanentną oraz metodami i środkami skutecznej katechezy we współczesnym świecie. W szczególności interesuje się katechezą integralną i katechezą młodzieży. Jest promotorem wielu rozpraw doktorskich i prac magisterskich oraz organizatorem ogólnopolskich sympozjów katechetycznych, które odbywają się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Ks. prof. dr hab. Remigiusz Popowski – etat pracownika dydaktyczno-naukowego objął w 1969 roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Wydział Nauk Humanistycznych, Sekcja Filologii Klasycznej, Katedra Filologii Klasycznej (Greckiej), otrzymując kolejno stanowiska: asystenta stażysty

(1969-70), asystenta (1970-1973), Starszego asystenta (1973-1976), adiunkta (1976-1986), docenta (1986-1992), profesora nadzwyczajnego (od 1992). W roku 1996 uzyskał tytuł naukowy profesora. W latach 1989-1993 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Nauk Humanistycznych KUL, a od 1993 jest dziekanem tego wydziału. Jest kierownikiem Katedry Języka i Literatury Greckiej Późnego Antyku. Badania swoje koncentruje wokół języka, literatury i kultury greckiej. Specjalizuje się w zakresie języka Listów św. Pawła, a jego rozprawy, artykuły i książki podejmują także zagadnienia piśmiennictwa stoików oraz etykę i medycynę grecką. Do najważniejszych publikacji zaliczyć należy: *Struktura semantyczna neologizmów w Listach św. Pawła z Tarsu*, Lublin 1978; *Imperativus na tle indikativu w Listach św. Pawła z Tarsu*, Lublin 1985; *Miłować Boga całym sercem*, Warszawa 1988; *Grecko-polski Nowy Testament. Wydanie interlinearne z kodami gramatycznymi* (tłum. z M. Wojciechowskim), Warszawa 1993 (wyd. II i III 1994). W swoim dorobku posiada również publikacje popularne w postaci konferencji i homilii. Przynależy do: Polskiego Towarzystwa Filologicznego, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego i Towarzystwa Naukowego KUL.

Ks. prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz – od 1977 roku jest pracownikiem naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Kierownik Instytutu Nauk Biblijnych oraz Katedry Literatury Międzytestamentalnej i Nauk Pomocniczych Bibliistyki KUL. Studiował w Rzymie na Papieskim Instytucie Biblijnym oraz w Jerozolimie – Ecole Biblique. Doktor teologii, doktor nauk biblijnych, profesor belwederski. Jego liczne publikacje w języku polskim i kilku językach obcych omawiają literaturę międzytestamentalną, środowisko i tło Nowego Testamentu oraz szeroko rozumianą problematykę judaizmu. Do najważniejszych zaliczyć należy: *Eschatologia Hen 9-11 a Nowy Testament*, Lublin 1984; *L'Apokalypse d'Alraham (en vieux slave)*, Lublin 1987; *Wprowadzenie do apokryfów Starego Testamentu*, Lublin 1987; *Geografia e archeologia biblica (flora e fauna biblica)*, Cremisan 1987; *Żydzi i judaizm w dokumentach Kościoła i nauczaniu Jana Pawła II (1965-1989)*, Warszawa 1990 (razem z ks. W. Chrostowskim). Jest Prezesem Biblistów Polskich oraz członkiem Studiorum Novi Testamenti Societas i Komisji Episkopatu Polski do Dialogu z Judaizmem. Utrzymuje żywe kontakty z biblijnymi ośrodkami naukowymi na całym świecie.

Ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk – pracę dydaktyczno-naukową na KUL rozpoczął od 1985 roku prowadząc wykłady zleczone, a od 1987 pracuje przy Katedrze Metafizyki jako nauczyciel akademicki. W 1983 uzyskał stopień doktora na podstawie pracy pt. *Metoda separacji a metafizyka*. W 1991 roku habilitował się na podstawie pracy pt. *System metafizyki. Analiza przedmiotowo-zbornego poznania*, a w 1995 został profesorem nadzwyczajnym. Od 1992 roku pełni funkcję Kierownika Sekcji Wydziału Filozofii Teoretycznej na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 1996 został Kierownikiem Katedry Metafizyki, a od 1997 jest Kierownikiem Zakładu Meta-

fizyki KUL oraz pełni funkcję Dyrektora Oddziału Polskiego Międzynarodowego Stowarzyszenia Tomasza z Akwinu. Swoje badania naukowe koncentruje wokół specyfiki poznania metafizycznego oraz głównych problemów metafizyki realistycznej. Zajmuje się także zagadnieniami związku rozumienia rzeczywistości z postępowaniem i wytwarzaniem oraz problemami racjonalności świata. Jest autorem wielu artykułów, rozpraw, odczytów i książek ze swojej specjalności, zarówno w kraju jak i za granicą. Do najważniejszych zaliczyć należy: *System metafizyki. Analiza przedmiotowo-zbornego poznania*, Lublin 1991; *Tomizm dla-czego?*, Lublin 1994; *Wprowadzenie do filozofii*, Lublin 1997 (współautor); *Metafizyka a ekologia*, Lublin 1997; *Rozmowy z M. Krapcem o metafizyce*, Lublin 1997. Ponadto jest promotorem 2 prac doktorskich i kilkunastu magisterskich pisanych pod jego kierunkiem.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Kulpaczyński – pracuje na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim od 1977 roku i jest Kierownikiem Katedry Katechetyki Psychologiczno-Pedagogicznej w Instytucie Teologii Pastoralnej Wydziału Teologicznego. Jest także kierownikiem działu „Katechetyka” w Redakcji Encyklopedii Katolickiej KUL. W 1974 roku uzyskał stopień doktora psychologii, a w 1990 habilitował się z zakresu katechetyki. W roku 1994 otrzymał nagrodę na działalność dydaktyczną w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Interesuje się katechezą dzieci i młodzieży z punktu widzenia psychologii. Jego prace omawiają zagadnienia z zakresu katechetyki formalnej, katechezy młodzieży i psychologii pastoralnej. Drukiem wydał ponad 40 artykułów naukowych, ponad 15 popularnonaukowych i ponad 10 katechez. Najważniejsze pozycje książkowe to: *Katechetyczna dydaktyka modlitwy*, Lublin 1989 i *Aktywizowanie katechizowanych*, Kraków 1997. Wypromował 5 doktorów i około 150 magistrów. Należy do Europejskiej Ekipy Katechetycznej i do Związku Docentów Katechetyki (AKK-zakres języka niemieckiego). Jest również Konsultorem Komisji do spraw Wychowania Chrześcijańskiego Episkopatu Polski.

Ks. prof. dr hab. Józef Wilk – od 1972 roku pracownik etatowy KUL, kierownik Katedry Pedagogiki Rodziny w Instytucie Teologii Pastoralnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Stopień naukowy doktora teologii pastoralnej uzyskał w 1976 r. w oparciu o rozprawę *Problem współczesnego katechumenatu rodzinnego. Studium pedagogiczno-pastoralne*, habilitował się w 1987 na podstawie rozprawy *Znaczenie pierwszych doświadczeń dla religijnego wychowania małego dziecka w rodzinie*, a w 1993 uzyskał stopień profesora nadzwyczajnego. Podnosił swoje kwalifikacje poprzez kwerendy i pobyty w zagranicznych ośrodkach naukowych: Uniwersytet w Wiedniu, Uniwersytet Salezjański w Rzymie, Uniwersytet w Mainz i Theologische Hochschule we Frankfurcie. W roku akademickim 1996/97 przeszedł na Wydział Nauk Społecznych do Instytutu Pedagogiki, gdzie organizuje nową katedrę pedagogiki rodziny, której jest kierownikiem. W pracy badawczej i naukowej zajmuje się pedagogiką rodziny, ze

szczególnym uwzględnieniem zagadnień wychowania religijnego w rodzinie oraz problemami duszpasterstwa rodzin w aspekcie teoretycznym i praktycznym. Pod jego kierunkiem przygotowano i obroniono ponad 300 prac magisterskich i 4 rozprawy doktorskie. Jest organizatorem sympozjów naukowych oraz autorem licznych wykładów i odczytów. Jego dorobek naukowy to książki i artykuły publikowane w różnych znaczących czasopismach, a do najważniejszych zaliczyć należy: *Problem współczesnego katechumenatu rodzinnego. Studium pedagogiczno-pastoralne*, Lublin 1976; *Znaczenie pierwszych doświadczeń dla religijnego wychowania małego dziecka w rodzinie*, Lublin 1987; *Kim jest dziecko? Z antropologii i teologii dzieciństwa*, [w:] *Z myślą o dziecku i rodzinie. Konferencja naukowa Opole 6-7 VI 1994*, Opole 1995, s. 51-71; *Postęga wychowawcza Salezjanów wobec współczesnej młodzieży*, „Roczniki Teologiczne” 6, 1995, s. 123-134.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk – od 1974 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Historii Kościoła na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie od 1993 roku pełni funkcję prodziekana tego wydziału. Kieruje Katedrą Historii Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Doktoryzował się w 1982 roku na podstawie pracy: *Administracja archidiecezji gnieźnieńskiej w latach 1918-1939*, stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1992 na podstawie rozprawy: *Episkopat Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1918-1939*. Od 1 czerwca 1996 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego KUL. Specjalizuje się w historii Kościoła w okresie II Rzeczypospolitej, o czym świadczą jego publikacje, odczyty i wystąpienia, które poruszają między innymi: działalność kard. A. Hlonda, episkopatu Polski okresu międzywojennego, rozwój organizacji katolickich i dzieje diecezji polskich. Do najważniejszych zaliczyć należy: *Archidiecezja gnieźnieńska w II Rzeczypospolitej*, Lublin 1987; *Episkopat Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1918-1939*, Warszawa 1992; *Achilles Rati 1918-1921*. Seria „Acta Nuntiaturae Polonae”, t. 57, Roma 1995. Jest autorem kilkunastu haseł w *Encyklopedii Katolickiej* i *Słowniku polskich teologów katolickich*. Współpracuje z Towarzystwem Naukowym KUL, z Istituto Storico Polacco w Rzymie, a w 1995 został członkiem założycielem Associazione Cultori di Storia Salesiana w Rzymie.

Ks. dr hab. Marian Ciszewski – jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego od 1974 roku. Doktoryzował się w 1983 roku na podstawie pracy pt. *Kardynała Bessariona interpretacja filozofii Platona i Arystotelesa*, a stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1995 roku przedstawiając i broniąc pracę pt. *Franciszka de Sylvestris koncepcja nieśmiertelności duszy ludzkiej*. Jako historyk filozofii związany jest z Katedrą Historii Filozofii Nowożytnej i Współczesnej. Przez wiele lat pracował w zespole redakcji *Encyklopedii Katolickiej* przy opracowywaniu haseł z zakresu

filozofii. Wyjeżdżał na stypendia naukowe do Belgii, Francji, Szwajcarii i Włoch. W swoich badaniach naukowych zajmuje się dziejami myśli filozoficznej, problematyką Boga i człowieka oraz rozumu i wiary. Szczegółowym przedmiotem badań jego jest filozofia XV i XVI wieku, która kształtowała się na terenie Italii. Z ważniejszych publikacji wymienić należy: *Kardynała Bes-sariona interpretacja filozofii Platona i Arystotelesa*, Lublin 1990; *Franciszka de Sylvestris koncepcja nieśmiertelności duszy ludzkiej*, Lublin 1995.

Ks. dr hab. Marian Lewko – od 1970 roku zatrudniony jako pracownik etatowy w Sekcji Filologii Polskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przy Katedrze Literatury. Obecnie kieruje Katedrą Dramatu i Teatru KUL. Jego zainteresowania naukowe skupiają się głównie na dramaturgii Augusta Strindberga oraz na obecności Skandynawów w polskim teatrze. Ponadto zajmuje się historią dramatu powszechnego ze szczególnym uwzględnieniem okresu Młodej Polski. Stopień doktora uzyskał w 1983 roku na podstawie pracy pt. *O dramacie i teatrze Strindberga*. Jego książka habilitacyjna pt. *Obecność Skandynawów w polskiej kulturze teatralnej w latach 1876-1918* uhonorowana została nagrodą teatralną – książka roku 1996 w Warszawie przez Międzynarodowy Instytut Teatralny. Jest autorem szeregu haseł do *Encyklopedii Katolickiej* z zakresu historii sztuki oraz artykułów i studiów naukowych ze swojej dziedziny. Bierze udział w licznych sympozjach naukowych ze swojej specjalności w kraju i za granicą, wygłaszając referaty i odczyty.

Ks. dr Roman Pomianowski – adiunkt, pracuje od 1970 roku przy Katedrze Psychologii Wychowawczej Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 1978 roku uzyskał stopień doktora filozofii chrześcijańskiej na podstawie pracy pt. *Psychologiczne aspekty przynależności religijnej młodzieży akademickiej*. Uczestniczył w latach 1985-1988 w międzynarodowych badaniach nad postawami młodzieży wobec pokoju. W swoich badaniach naukowych koncentruje się nad problematyką psychologiczną wychowania religijno-moralnego, interakcji wychowawczej oraz psychologią pokoju. Należy do Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Towarzystwa Naukowego KUL i jest członkiem Sekcji Psychologii Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej. Jest autorem ponad 80 rozpraw, artykułów, recenzji i odczytów ze swojej specjalności. Najważniejsze to: *Typy przynależności religijnej młodzieży akademickiej*, „Roczniki Nauk Społecznych” t. XIV z. 2, s. 31-48; *Przynależność do Kościoła studiującej młodzieży*, Lublin 1994.

Ks. dr Krzysztof Kowalik – adiunkt na Wydziale Teologii KUL przy Katedrze Dogmatyki, pracuje od 1994 roku. Uzyskał stopień doktora w 1994 na podstawie pracy pt. *Doktora Marcina Lutra komentarz do Magnifikat. Studium teologiczno-ekumeniczne*. W latach 1991-1992 przebywał na stypendium naukowym w Monachium na Uniwersytecie Ludwika- Maksymiliana. Jest autorem kilku publikacji z zakresu teologii dogmatycznej: *Wejrzał na nicość swojej*

stżebnicy. *Studium teologiczno-ekumeniczne Komentarza doktora Marcina Lutra do Magnifikat*, Lublin 1995; *Elementy teologicznej metody Lutra*, „*Studia Sosnowieckie*” 2, 1995, s. 91-119.

Ks. dr Andrzej Kondracki – adiunkt przy Katedrze Teologii Biblijnej Instytutu Nauk Biblijnych Wydziału Teologii KUL. Jako pracownik naukowy zatrudniony jest od 1996 roku. Odbył studia w Rzymie na Papieskim Instytucie Biblijnym, gdzie uzyskał tytuł doktora nauk biblijnych, na podstawie rozprawy pt. *La „zedaqah”, che espia e peccati. Studio esegetico di Sir 3,1-4, 10*. Jest autorem dwóch haseł w Encyklopedii Katolickiej – *Juda Machabeusz i Judaizanci* oraz kilku artykułów z zakresu biblistyki: *Niewolnicy w Starym i Nowym Testamencie*, [w:] *Życie społeczne w Biblii*, pod red. G. Witaszka, Lublin 1997; *Kanoniczność i natchnienie Księgi Syracyclesa*, „*Seminare*” 13, 1997, s. 113-120.

Ks. dr Jerzy Gocko – asystent w Katedrze Teologii Moralnej Szczegółowej Wydziału Teologicznego KUL od 1997 roku. Stopień doktora uzyskał w 1996 r. na podstawie pracy pt. *Życie gospodarczo-społeczne w wybranych posoborowych publikacjach teologiczno-moralnych*. Jest autorem kilku artykułów o tematyce teologiczno-moralnej i etyczno-społecznej w czasopismach naukowych, a na szczególną uwagę zasługuje pozycja książkowa pt. *Ekonomia a moralność. Poszukiwania teologiczno-moralne*, Lublin 1996.

Ks. dr Sylwester Jędrzejewski – pracownik KUL – Wydział Nauk Społecznych w Stalowej Woli od 1997 roku. Prowadzi także zajęcia na Uniwersytecie im. Komenskigo w Bratysławie – Wydział Pedagogiczno-filozoficzny w Żylinie. Jest autorem książki pt. *U korzeni zła. Rdz 1-11 w interpretacji apokaliptyki żydowskiej*, Lublin 1997 oraz opublikował kilka artykułów w czasopismach naukowych z zakresu biblistyki.

AKADEMIA TEOLOGII KATOLICKIEJ – WARSZAWA

Ks. prof. dr hab. Roman Murawski – od 1972 roku pracownik naukowo dydaktyczny Akademii Teologii Katolickiej. Dziekan Wydziału Teologicznego od 1994 (uprzednio od 1992 prodziekan), który jest kierownikiem Katedry Historii Katechezy na tej uczelni. Studiował w Rzymie na Università Pontificia Salesiana, gdzie w 1971 roku uzyskał stopień doktora na podstawie pracy pt. *Das katechetische Wirken Michaels Pflieglers im Geschehen der Erneuerung der Katechese in Osterreich*, w 1990 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego przedstawiając rozprawę pt. *Katecheza chrzcielna w procesie wtajemniczenia chrześcijańskiego czasów apostoelskich*. Specjalizuje się w zakresie katechetyki fundamentalnej, historii katechezy i katechezy dla młodzieży. Ta ostatnia dziedzina znalazła swoje odzwierciedlenie w redakcji i we współ-

autorstwie serii podręczników dla młodzieży szkół ponadpodstawowych pt. *Spotkania z Bogiem*. Są to zarówno podręczniki dla ucznia jak i podręczniki metodyczne dla katechety. Pod jego kierunkiem powstało ponad 200 prac magisterskich i 3 doktorskie. Dorobek naukowy obejmuje ponad 90 publikacji w formie rozpraw, artykułów i recenzji, które zostały opublikowane w fachowych czasopismach krajowych i zagranicznych. Do najważniejszych zaliczyć należy: *Teoretyczne założenia katechezy młodzieżowej*, pr. zb. pod red. R. Murawskiego, Warszawa 1989; *Katecheza chrzcielna w procesie wtajemniczenia chrześcijańskiego czasów apostołskich*, Warszawa 1990; *Istotne funkcje katechezy*, „Horyzonty wiary” 7, 1996, nr 3, s. 3-7. Przez kilka kadencji był członkiem Komisji Episkopatu do Spraw Katechizacji, obecnie od ponad roku jest konsultorem Komisji do Spraw Wychowania Katolickiego. Od 1972 roku jest członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Katechetów i należy do jego zarządu. Jest także członkiem Stowarzyszenia Katolickich Wykładowców Katechetyki krajów języka niemieckiego oraz honorowym członkiem Niemieckiego Związku Katechetów. Od roku 1992 pełni funkcję przewodniczącego Sekcji Wykładowców Katechetyki Polskich Wyższych Seminariów Duchownych i organizuje coroczne sympozja dla tej Sekcji. Brał udział w licznych sympozjach, konferencjach i kongresach katechetycznych w kraju i zagranicą.

Ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski – jako nauczyciel akademicki pracuje od 1984 roku w Akademii Teologii Katolickiej. Od 1996 roku pełni funkcję Dziekana Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych (poprzednio prodziekan od 1994) oraz kieruje Katedrą Teorii Państwa i Stosunków Międzynarodowych. W 1982 roku uzyskał stopień doktora teologii na podstawie rozprawy pt. *Ethos Kaszubów w twórczości literackiej Augustyna Necla*, w 1990 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii i socjologii – chrześcijańskich nauk społecznych, przedstawiając rozprawę pt. *Antropologiczno-etyczne aspekty regionalizmu*. W 1995 roku otrzymał stanowisko profesora nadzwyczajnego ATK, a od listopada 1997 posiada tytuł profesora belwederskiego. Od 1994 roku pełnił funkcję dyrektora Studium Caritas, którego był twórcą i założycielem. Jego badania naukowo-badawcze koncentrują się wokół chrześcijańskiej koncepcji praw człowieka, teorii narodu i państwa oraz problematyki regionalizmu. Interesuje się także wybranymi zagadnieniami z bioetyki, władzy ogólnoswiatowej i społeczności międzynarodowej. Jest redaktorem naczelnym rocznika naukowego „Seminarie” zastępcą redaktora naczelnego czasopisma naukowego „Saeculum Christianum”, oraz członkiem kolegium redakcyjnego czasopism „Chrześcijanin w świecie” i „Rocznik Caritas” Uczestniczył w wielu zjazdach naukowych, konferencjach i sympozjach w kraju i za granicą, na których wygłaszał referaty. Jest także współorganizatorem licznych konferencji i zjazdów o charakterze międzynarodowym i krajowym. Wypromował do tej pory 3 doktorów i około 98 magisteriów. Jest autorem licznych pozycji książkowych, do których przede wszystkim zali-

czyć należy: *Wokół początku życia i śmierci. Etyczne aspekty zapłodnienia in vitro i eutanazji*, Piła 1991 (współautor ks. J. Balicki); *Być chrześcijaninem i obywatelem dziś. Refleksje o postawach moralno-społecznych*, Warszawa 1994; *Problematyka praw człowieka. Studium z nauczania społecznego Kościoła*, Warszawa 1996; *Moralność społeczna. Wybrane zagadnienia z etyki społecznej, gospodarczej i politycznej*, Warszawa 1996; *Caritas – zawód czy powołanie? Materiały z sesji naukowej*, Warszawa 1996 (redakcja naukowa). Należy do: Europejskiego Stowarzyszenia „Societas Ethica”, Międzynarodowego Stowarzyszenia Teologów Moralistów, Sekcji Polskich Teologów Moralistów i Polskiej Sekcji Wykładowców Katolickiej Nauki Społecznej.

Ks. prof. dr hab. Marian Graczyk – kierownik Katedry Teologii Moralnej Szczegółowej Wydziału Teologicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Jest pracownikiem etatowym ATK od 1979 roku. Stopień doktora teologii uzyskał na Fakultecie Teologii Katolickiej Uniwersytetu Nauk Humanistycznych w Strasburgu (1978), habilitował się w 1992 roku na podstawie rozprawy pt. *Francuska teologia rzeczywistości ziemskich. Próba retrospekcji i interpretacji*. 1 kwietnia 1995 roku został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego ATK. W swoich badaniach naukowych koncentruje się na teologicznomoralnej myśli Jana Pawła II, problematyce małżeńsko-rodzinnej oraz na związkach teologii moralnej z teologią dogmatyczną. Jest promotorem licznych prac magisterskich oraz autorem wielu publikacji wśród których najważniejsze to: *Francuska teologia rzeczywistości ziemskich. Próba retrospekcji i interpretacji*, Warszawa 1992; *Chrześcijańska koncepcja wolności*, ChS 23, 1993, nr 192; *Scalenie wiary i praktyki w nauce Kościoła o rozwoju w świetle encyklik: „Populorum progressio,” i „Sollicitudo rei socialis”*, „Seminare” 10, 1994; *Udział pokuty i pojednania w formacji chrześcijańskiej*, [w:] *Ad Libertatem in veritate*, pr. zb. pod red. P. Morciniec, s. 211-221. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Teologów Moralistów.

Ks. prof. dr hab Adam Durak – prodziekan Wydziału Teologicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Kierownik Katedry Hermeneutyki Liturgicznej. Od 1988 roku zatrudniony jako pracownik etatowy ATK w Warszawie Stopień doktora teologii dogmatycznej uzyskał na Wydziale Teologicznym Papieskiego Uniwersytetu św. Urbana w Rzymie (1982), na podstawie pracy pt. *L'iniziazione cristiana, mistagogia della Carita. Studio teologico biblico liturgico e pastorale dell'OICA*. Stopień doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie teologii liturgii uzyskał w 1992 roku na podstawie pracy pt. *Treści uczestnictwa we Mszy świętej w świetle formuł eucharystycznych Mszału Rzymskiego dla diecezji polskich (Niedziele Wielkiego Postu i Paschy)*. Jego dorobek naukowy to ponad sto artykułów i recenzji oraz następujące pozycje książkowe: *L'iniziazione cristiana, mistagogia della Carita. Studio teologico biblico liturgico e pastorale dell'OICA*, Roma 1982; *O Mszy świętej dla*

ciebie, Warszawa 1990; *Chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych drogą do Miłości*, Warszawa 1991; *Łądzkie Sympozja Liturgiczne*, Kraków 1997. W swoich badaniach podejmuje zagadnienia z zakresu hermeneutyki liturgicznej, sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego oraz zajmuje się popularyzowaniem wiedzy liturgicznej. Uczestnik 45 sympozjów naukowych krajowych i sześciu zagranicznych. Należy do Polskiej Sekcji Wykładowców Liturgiki oraz do Towarzystwa Naukowego KUL. W 1994 roku został mianowany członkiem Komisji Liturgicznej II Plenarnego Synodu Polskiego. Od 1995 mianowany profesorem nadzwyczajnym ATK, a od 1997 jest także zastępcą redaktora naczelnego „Seminare”

Ks. dr Zbigniew Łepko – adiunkt przy Katedrze Filozofii Człowieka Wydziału Filozofii Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Zatrudniony jako pracownik etatowy od 1988 roku. W latach 1982-1986 odbył studia z zakresu filozofii przyrody na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej ATK. Na tym wydziale również obronił w 1988 r. pracę doktorską pt. *Antropologia Konrada Lorenza*. W roku akad. 1990-91 przebywał na stypendium naukowym we Fryburgu Szwajcarskim. Jego badania naukowe obejmują problematykę filozofii nauk behawioralnych, antropologii filozoficznej oraz ekofilozofii. Z zakresu tej problematyki prowadzi wykłady na ATK, wygłasza referaty podczas sesji naukowych i publikuje w różnych periodykach filozoficznych. Znajomość tej problematyki dokumentują takie publikacje, jak: *Lorenzowska koncepcja identyzmu ewolucyjnego*, *Ekofilozofia jako praktyczna filozofia przyrody*, *Ku ekofilozofii*, *Nowa antropologia E. O. Wilsona*, *Spór o testament F. Bacona*.

Ks. dr Henryk Stawniak – adiunkt przy Katedrze Kościelnego Prawa Małżeńskiego i Rodzinnego Wydziału Prawa Kanonicznego ATK. W latach 1982-1984 studiował prawo na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK uzyskując tytuł licencjata (1984), a w roku 1987 uzyskał stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego na podstawie rozprawy pt. *Ewolucja uprawnień i obowiązków wspólnoty życia jako przedmiot zgody małżeńskiej od 1917 roku* i rozpoczął pracę dydaktyczno-naukową na ATK i w Instytucie Studiów nad Rodziną w Łomiankach. Polem jego zainteresowań są zagadnienia prawne związane z problematyką małżeńską. Od 1992 roku pracuje jako sędzia w Sądzie Biskupim Diecezji Ełckiej. Jest autorem ponad 50 publikacji głównie z zakresu prawa małżeńskiego, wśród których najważniejsze to: *Wspólnotowy charakter małżeństwa w świetle nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego*, „Prawo Kanoniczne” 31, 1988, nr 3-4; *Jedność i nierozzerwalność małżeństwa*, „Prawo Kanoniczne” 34, 1990, nr 1-2; *Rodzice a kościelna postługa nauczania*, „Seminare” 10, 1994. Jest członkiem Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo i Stowarzyszenia Kanonistów Polskich oraz sekretarzem redakcji „Ius Matrimoniale” i członkiem zespołu redakcyjnego „Seminare”

Ks. dr Tadeusz Kołosowski – pracuje na Wydziale Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych ATK od 1988 roku. Jest adiunktem Katedry Historii Kościoła Starożytnego. W swojej pracy badawczej koncentruje swoją uwagę na historii Kościoła starożytnego, przede wszystkim na zagadnieniach społeczno-politycznych i relacjach państwo – Kościół z tego okresu. Interesuje się także problemem wolności religijnej i tolerancji w starożytności chrześcijańskiej. Owoce jego badań są publikowane artykuły w znaczących pismach naukowych.

Ks. dr Kazimierz Misiaszek – adiunkt, pracuje na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej od 1993 roku, jako wykładowca katechetyki i teologii pastoralnej. W 1987 roku przedstawił i obronił w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL pracę doktorską. W latach 1988-1996 prowadził wykłady z katechetyki i teologii pastoralnej w Papieskim Wydziale Teologicznym „Bobolanum” w Warszawie. Pierwszy dyrektor (1988-1993) Salezjańskiego Instytutu Wychowania Chrześcijańskiego w Papieskim Wydziale Teologicznym, sekcja św. Andrzeja Boboli „Bobolanum” w Warszawie. W latach 1993-1994 współredaktor wkładki w czasopiśmie „Ład” („Ład w szkole”). Swoje badania naukowe koncentruje na młodzieżowej problematyce katechetycznej oraz na zagadnieniach patologii społecznej wśród ludzi młodych. Jest członkiem zespołu redakcyjnego „Seminare” i „Studia Theologica Varsaviensia” Wraz z A. Potockim jest współautorem książki *Katecheta i katecheza w polskiej szkole* oraz autorem licznych publikacji z zakresu katechetyki i teologii pastoralnej w „Katechecie” „Ateneum Kapłańskim”, „Horyzontach wiary”, „Chrześcijaninie w świecie” i „Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych” Jest również autorem katechez dla młodzieży w serii „Spotkania z Bogiem” i materiałów katechetycznych pod red. ks. M. Majewskiego.

Ks. dr Jarosław Koral – adiunkt na Wydziale Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Zatrudniony w 1996 roku, od 1997 pełni funkcję Dyrektora Studium Caritas. Stopień doktora uzyskał w 1995 roku na podstawie pracy pt. *Procesy przemian społeczno-obyczajowych na Ziemiach Zachodnich po II wojnie światowej na przykładzie Ziemi Świebodzińskiej*. Odbił dwuletnie stypendium naukowe we Freiburgu na Uniwersytecie Albeta-Ludwiga z zakresu Caritaswissenschaft. W swoich badaniach koncentruje się na współczesnych zagadnieniach życia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezrobocia. Interesuje się także przeobrażeniami i problemami polskich rodzin w okresie transformacji systemowo-politycznej oraz antropologicznymi i etycznymi podstawami Caritasu. Należy do Polskiej Sekcji Wykładowców Katolickiej Nauki Społecznej. Jest współredaktorem pozycji książkowej pt. *Caritas zawód czy powołanie?* oraz autorem kilku artykułów i recenzji. Pełni funkcję sekretarza redakcji rocznika naukowego „Seminare” oraz jest członkiem kolegium redakcyjnego rocznika naukowego „Caritas”

Ks. mgr Janusz Nowiński – od 1991 roku pracownik Katedry Historii Sztuki Nowożytnej Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie na stanowisku asystenta. Swoje badania naukowe prowadzi w następujących kierunkach: polska sztuka nowożytna, plastyka okresu baroku, ikonologia wnętrz sakralnych. Należy do Stowarzyszenia Historyków Sztuki oraz jest sekretarzem pisma historyczno-społecznego „Saeculum Christianum” W swoim dorobku posiada publikacje naukowe i popularno-naukowe, realizacje plastyczne oraz projekty okładek książek i audycje telewizyjne dla Redakcji Katolickiej Telewizji „PolSat”

PAPIESKA AKADEMIA TEOLOGICZNA – KRAKÓW

Ks. doc. dr hab. Wojciech Życiński – od 1997 roku pełni Funkcję Dziekana Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (wcześniej Prodziekan). Jest kierownikiem II Katedry Teologii Dogmatycznej oraz prowadzi Studium dla Świeckich na PAT. Prowadzi wykłady z teologii dogmatycznej i ekumenicznej. Pod jego kierunkiem powstają liczne prace magisterskie i licencjackie, a ostatnio także i doktorskie. Bierze czynny udział w sympozjach naukowych, na których wygłasza liczne referaty i odczyty. Jego najważniejsze publikacje to: *Jedność w wielości. Perspektywy mariologii ekumenicznej*, Kraków 1992; *Być kapłanem sługą*, Lublin 1993; *Śmierć i co po niej? Zarys eschatologii*, Kraków 1995; *Matka Boża katolików*, Kraków 1995.

Ks. dr Tadeusz Biesaga – adiunkt na Wydziale Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, pracuje od 1995 roku. Poprzednio pracował na Wydziale Filozofii Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Zajmuje się zagadnieniami etyki życia społecznego, a w sposób szczególny metaetyką. Czynnie uczestniczy w sympozjach i zjazdach naukowych. Do najważniejszych publikacji należy: *Zarys metaetyki*, Kraków 1996; *Alasdaira MaIntyre'a krytyka etyki nowożytnej i współczesnej*, „Analecta Cracoviensia” 28, 1996).

Ks. dr Janusz Mączka – pracownik etatowy Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, wykładowca College Katechetycznego, pracownik Ośrodka Badań Interdyscyplinarnych. Członek The European Society for the Study of Science and Theology, który współorganizował IV European Conference on Science and Theology.

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY PAT – WROCŁAW

Ks. dr Ryszard Kempniak – od 1995 roku pracownik etatowy Papieskiej Akademii Teologicznej we Wrocławiu. Studia teologiczne ukończył w Cremisan

(1982-1986), a następnie odbył trzyletnie studia biblijne w Jerozolimie – Studium Biblicum Franciscanum, które uwieńczył licencjatem. W roku 1992 obronił pracę doktorską na Wydziale Teologicznym PAT w Krakowie z zakresu teologii biblijnej, na podstawie rozprawy pt. *Wiara w Jezusa Chrystusa na podstawie Listu św. Pawła do Galatów*. W latach 1992-1995 pełnił funkcję magistra nowicjatu w Kopcu k. Częstochowy; obecnie wykładowca Pisma św. na PAT we Wrocławiu oraz w Wyższych Seminariach Duchownych we Wrocławiu, Legnicy i w Kolegium Filozoficzno-Teologicznym OO. Dominikanów w Krakowie. Jest autorem kilku artykułów i recenzji z zakresu Biblii m.in. „Ruchu Biblijno-Liturgicznym”, „Scriptura Sacra”, „Wrocławskim Przeglądzie Teologicznym”

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY PAT – WARSZAWA „BOBOLANUM”

Ks. dr Jan Niewęglowski – od 1993 roku jest adiunktem Papieskiego Wydziału Teologicznego „Bobolanum” w Warszawie. W latach 1987-1993 odbył studia specjalistyczne w Salezjańskim Uniwersytecie Papieskim – Rzym, gdzie uzyskał tytuł doktora z zakresu pedagogiki na podstawie pracy pt. *Religione ed educatione nel pensiero di Luigi Stefanini. La dimensione religiosa della persona e le sue risorse educative*. Od roku 1993 jest dyrektorem Salezjańskiego Instytutu Wychowania Chrześcijańskiego w Warszawie. Prowadzi wykłady w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łodzi, a od 1997 roku także wykłady zlecone w Studium Caritas Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Jego badania naukowe obejmują filozofię wychowania, personalizm i wychowanie, system prewencyjny oraz salezjańskie szkoły i ośrodki wychowawcze. Z tego też zakresu opublikował kilka artykułów i recenzji w czasopismach naukowych w kraju i za granicą, a najważniejsze to: *Wychowanie wobec zachodzących przemian* (red.), Warszawa 1996; *Salezjanie i szkolnictwo*, „Seminare” 13, 1997, s. 193-206; *Sport i wychowanie*”, [w:] *Teologia i filozofia sportu*, pod red. Z. Dziubińskiego, Warszawa 1997, s. 247-256.

Ks. lic. Kazimierz Franczak – asystent w Salezjańskim Instytucie Wychowania Chrześcijańskiego przy Papieskim Wydziale Teologicznym sekcja „Bobolanum” w Warszawie od 1995 roku. Odbył specjalistyczne studia psychologiczne na Wydziale Nauk Wychowania Salezjańskiego Uniwersytetu Papieskiego w Rzymie. Obecnie prowadzi wykłady z zakresu psychologii religii i psychologii społecznej. Od 1995 r. kieruje Katolicką Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną dla młodzieży w Warszawie, w której pracuje także jako psychoterapeuta. Opublikował kilka artykułów i recenzji ze swojej specjalności w fachowych czasopismach krajowych i zagranicznych, a najważniejsze to: *Transformacja ruchu Rodzin*, [w:] *Ruchy pogranicza religii i nauki jako zjawisko*

socjopsychologiczne, pod red. T. Doktor, t. 5, Warszawa 1996, s. 123-165; *Psychologiczna analiza komunikacji rodzinnej*, „Ateneum Kapłańskie” 528, 1997, s. 163-172; *Motywacje młodzieży w wyborze nowych ruchów religijnych*, [w:] *Wychowanie wobec zachodzących przemian*, pod red. J. Niewęłowskiego i K. Franczaka, Warszawa 1996, s. 107-115.

UNIwersytet Jagielloński i Akademia Muzyczna – Kraków

Ks. dr hab. Tadeusz Przybylski, profesor Akademii Muzycznej w Krakowie – w 1965 roku objął etat na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w katedrze Historii i Teorii Muzyki, a od 1978 jako starszy wykładowca w Akademii Muzycznej w Krakowie. Doktoryzował się w 1977 roku na UJ na podstawie pracy pt. *Karol Kurpiński – życie i działalność*, a w 1995 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego podejmując temat *Z dziejów nauczania muzyki w Krakowie od średniowiecza do czasów współczesnych*, za którą otrzymał także Nagrodę Miasta Krakowa. Swoje zainteresowania naukowe koncentruje wokół zagadnień historycznych dotyczących polskiej kultury muzycznej od Oświecenia do II wojny światowej. Z tego zakresu ogłosił ponad 200 publikacji w postaci książek, artykułów, edycji źródłowych i komentarzy, wśród których najistotniejsze to: *Karol Kurpiński*, Warszawa 1980; *Karol Kurpiński. Musica Jagellonica*, Kraków 1995; *Książki Antoni Hlond Chlondowski-salezjanin kompozytor*, Kraków 1993; *Z dziejów nauczania muzyki w Krakowie od średniowiecza do współczesności*. Musica Jagellonica, Kraków 1994 (książka nagrodzona nagrodą prezydenta miasta Krakowa); *Kraków muzyczny 1918-1939*, (współautorstwo), Kraków 1980. Należy do Związku Kompozytorów Polskich, Komisji Historycznej Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Krakowskiego Towarzystwa Muzycznego i Towarzystwa Muzycznego im. K. Kurpińskiego we Włoszakowicach. Bierze aktywny udział w życiu naukowym wygłaszając liczne referaty i prelekcje z zakresu muzykologii oraz prowadzi prace magisterskie i doktorskie.

PAPIESKI UNIwersytet Salezjański (UPS) – Rzym

Ks. prof. dr Andrzej Strus – doktor nauk biblijnych, od 1973 roku pracuje w Salezjańskim Uniwersytecie Papieskim (Universita Pontificia Salesiana) w Rzymie. W 1992 roku mianowany został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem katedry Pisma św. Starego Testamentu Wydziału Teologicznego UPS. W latach 1986-1990 pełnił funkcję dziekana Instytutu Teologicznego „San Paolo” w Cremisan, afiliowanego do UPS. Od 1990-1992 prowadził wykłady,

jako *visiting professor* w Instytucie Teologicznym „St. Francois de Sales” w Lumumbashi (Zair). W 1996 r. przez dwa semestry prowadził wykłady z Pisma św. na Wydziale Teologicznym w Międzynarodowym Instytucie Teologicznym Crocetta w Turynie. W latach 1989-1997 kierował w imieniu UPS badaniami historyczno-archeologicznymi w Beit Jimal (Izrael) oraz przeprowadził 8 kampanii archeologicznych w Kh. Ain Fattir. W roku 1993 został wybrany sekretarzem międzynarodowego stowarzyszenia ABS (Stowarzyszenie Biblistów Salezjańskich). Jego zainteresowania koncentrują się przede wszystkim nad językiem, stylem i środowiskiem ksiąg Starego Testamentu. Posiada liczne publikacje: 3 książki, ponad 40 artykułów, liczne omówienia i recenzje ze swojej specjalności, głównie w periodykach obcojęzycznych. Jest także autorem 18 artykułów o charakterze popularnonaukowym. Do najważniejszych zaliczyć należy: *Nomen-Omen. Stylistique des noms propres dans le Pentateuque*, *Analacta Biblica* 82, Rome 1978; *Śpiewajcie nam pieśni Syjonu. Księga Psalmów*, w: Wprowadzenie, vol. VII: *Pieśni Izraela*, Warszawa 1988; *Wstań, wołaj po nocach! Księga Lamentacji*, [w:] Wprowadzenie, vol. VIII: *Prorocy Izraela*, Warszawa 1989; *Tra giudaismo e cristianesimo. Qumran- Giudeocristiani*, Roma 1995. Jest stałym członkiem Stowarzyszenia Biblistów Polskich i Stowarzyszenia Biblistów Włoskich.

Ks. dr Tadeusz Lewicki – pracownik Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego od 1992 roku. Adiunkt przy Katedrze – Teorie dello spettacolo Fakultetu Nauk o Komunikacji Społecznej UPS w Rzymie. Studia specjalistyczne odbył w Rzymie i w Wielkiej Brytanii, gdzie uzyskał stopień doktora (School of Education – Uniwersytet w Durham 1995 r.). Prowadzi wykłady z następujących dziedzin: Historia teatru, Semiotyka teatru, Semiotyka generalna, Teatr i jego funkcje w edukacji religijnej. Należy do następujących stowarzyszeń naukowych: AGITA (Associazione per la Promozione e la Ricerca della Cultura Teatrale nella Scuola e nel Sociale), ND (National Drama), IASS (International Association for Semiotic Studies), FIUCOM (Secteur Sciences de La Communication et del Information de la Federation Internationale des Universites Catholiques). Jest autorem 3 książek i kilkunastu artykułów naukowych i popularno-naukowych ze swojej specjalności, które opublikował w Polsce i za granicą. Do najważniejszych pozycji książkowych należą: *Ten kielich mam wypełniony krwią. Opowieść o pierwszych męczennikach salezjańskich*, Warszawa 1985; *Nie damy pogrześć mowy. Polscy salezianie wśród rodaków w Ameryce Południowej 1893-1939*, Warszawa 1986; *From Play Way to Dramatic Art' A Historical Survey About Drama in Education in Great Britain*, Roma LAS 1996.

KATOLICKI UNIWERSYTET WSCHODNIEJ AFRYKI – NAIROBI

Ks. lic. nauk biblijnych Krzysztof Owczarek – od 1991 roku wykładowca Pisma św. i języka greckiego na Katolickim Uniwersytecie Wschod-

niej Afryki oraz w Tangaza College (Centrum Studiów Teologicznych w Nairobi). Obecnie w trakcie pisania pracy doktorskiej na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Do najważniejszych publikacji zaliczyć należy współpracę w redakcji *Nowego Testamentu – New Testament for Africa*, Nairobi: Paulines Publications 1995 – pomyślanego jako pomoc dla katechistów oraz *In dinamismo del Spirito*, [w:] *Parola di Dio e Spirito Salesiano* (red. J. Bartolome, F. Perrenchio), Torino 1996.

Oprócz wyżej wymienionych współpracowników, którzy etatowo są zatrudnieni na uczelniach, istnieje także spora grupa tych salezjanów, którzy prowadzą zajęcia zlecone na uniwersytetach i akademiach. W niniejszym opracowaniu zwrócono głównie uwagę, i to w sposób ogólny, na badania naukowe osiągnięcia i zajmowane stanowiska przez salezjanów, którzy etatowo zatrudnieni są w uczelniach.

Do liczby stałych pracowników nauki dodać należy jeszcze kilku innych salezjanów, którzy pracowali na wyższych uczelniach tylko w sposób przejściowy. Zaliczyć do nich należy między innymi: ks. dra Józefa Strusia, obecnego inspektora Prowincji św. Stanisława Kostki, który przez wiele lat pracował w Rzymie – UPS; ks. dra Stanisława Styrnę, który pracował na KUL; ks. dra hab. Jana Gliścińskiego pracownika etatowego ATK oraz ks. mgra Jerzego Worka, który jako pierwszy z salezjanów Prowincji św. Wojciecha został zatrudniony w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

Sommario

L'articolo è dedicato ai Salesiani – Polacchi i quali realizzano la loro vocazione attraverso lavoro scientifico-didattico alle università e l'accademie in Polonia e all'estero. Si tratta di sequenti centri di studio: Lublin, Warszawa, Kraków, Wrocław, Rzym i Nairobi. In codesta elaborazione si guarda anzitutto alle ricerche scientifiche, i successi didattici, le pubblicazioni e le diverse funzioni che svolgono i Salesiani che lavorano là.